

Kribling i granitten og malende marekatter. Eystein Eggen bommer på så mange måter i sin roman om general Carl Gustav Fleischer. *Ray Hadd 9/10 - 96*

Feilslått om Fleischer

GENERALEN: Generalmajor Sivert Fergstad i Eystein Eggens roman «Generalen» skal være generalmajor Carl Gustav Fleischer, som ledet de norske styrkene under gjenerobringen av Narvik i mai 1940. Foto: NTB

«Generalen» er en ugrei bok. I sin forhåndsomtale, og vi må vel tro at forfatteren er orientert, hevder forlaget at generalen er Carl Gustav Fleischer, som ledet de norske styrkene i gjenerobringen av Narvik i mai 1940: «Eggen skildrer en kontroversiell leder i skarp konflikt med 30-årenes brukne gevær-politikk,» som ender med at den politiske tilsidesettelsen av ham var den direkte foranledning til at han tok sitt eget liv; ifølge boka på Færøyene i juni 1940, i virkeligheten i Canada i 1942.

Naturligvis understrekes det at vi har å gjøre med en roman og at forfatteren derfor kan ta seg alle friheter. Så enkelt er det jo ikke. Det må være grenser for hvor mange hester man kan ri på én gang, uansett injurielovgivning og innkjøpsordning.

Karl Evang

Generalmajor Sivert Fergstad skal altså være generalmajor Carl Gustav Fleischer; den ensomme mot de mange.

BOK

Eystein Eggen: «Generalen»
Aschehoug
165 s. Kr 238

De mange er for eksempel representert ved Otto Ruge og Karl Evang, selvsagt under psevdonymer: Den første som mesteren i smidig politisering, ikke bare «som født intrigant», men også som ekspert på hva regjeringen ville ha, «en general som ikke-general». Den andre som medisinaldirektør E. Bang, «kommunisten og seksualprofeten, «Mot natt»-sjakalen himself, han med sitt brukne gevær i knapphullet og sitt tidsskrift for seksuell ryggleslørhet i hjernen», nå «i obersts uniform».

Og bakom synger skogene: «Fergstads regjering kom til å betrakte ham som farligere enn fienden.» Igjen med forlagets hjelpende hånd: «Eggenes bok går tilbake til grunnlaget for konflikten mellom politiske og fagmilitære miljøer og gjenoppliver de motsetningene som har pre-

get forsvarspolitikken også hele etterkrigstiden.»

Polemikk

Nåja, det tilkommer ikke meg i denne sammenheng å gå opp grensene mellom diktning og krigshistorisk polemikk. Hvis faghistorikere og politikere skulle føle seg fristet, er det nok å gripe fatt i. Utenfra sett virker det som om Eystein Eggen vet mye om krigshandlingene ved gjenerobringen av Narvik i 1940. Det er rammeverket, psykologien og domfellelsene som forstyrer. Generalen er i denne versjonen en enkel sjel som forholder seg til sitt yrke som en Guds kriger, som opplevet syndefallet da de gamle fanejunkerne forsvant. «Hærens ryggrad, dens ære, tradisjon og stammina», «ilden, krigens hellige altergang, mellom tusen berge fulle av sne», en språkbruk som ikke er ukarakteristisk for denne romanen.

Eystein Eggen

Demonisk

Nettopp. Det tilkommer det meg å uttale meg om, den merkelige stilistiske patosen:

Fergstad stirrer «demonisk» på premierløytnant Johnsen gjennom flyverbrillene. Motoren i sjøflyet «malte som en stor marekatt klar til å skyte rygg fra flottørabbene». Såvidt jeg har forstått, er en marekatt en treape i Afrika, og selv om jeg ikke vet det, har jeg vanskelig for å forstå at den maler. I alle fall blir det en besynderlig metafor: Eggen sammenligner det kjente med det totalt ukjente. Om Fergstad heter det forøvrig at «hele den fjerne arktiske kulde lå over» ham. Forfatteren har åpenbart intim kunnskap om håndvåpen. Fergstad har et nærmest erotisk forhold til sin Nagant tjenesterevolver, «et stykke flammeplattert (?) fin de siècle, hett som Carmen og kjølig avvisende som Hedda Gabler». Læigastind og Rivtind er «to fjell som lik gigantiske kvinnebryst lå og vokter porten inn til det lovede land», og «det var ikke fritt for at det kriblet litt i granitten».

Antagelig ville både den energiske forfatteren og forlaget ha tjent på å la manuskriptet utsettes for mer kritiske blikk. Ingen ville ha hevdet at det hadde med sensur i en noenlunde demokratisk stat å gjøre.

Brikt Jensen